

Várady Mária, az EÖKK kulturális referense

Fogyó kiváltó Boldogasszony búcsú és családi Tarka Nap az Örmény Katolikus templomban

Ötödik alkalommal rendezett a magyarörmény közösség Tarka Napot a szeptemberi templombúcsú alkalmával. Szép napra virradtunk az esős idő után, „Isten szeme az arany Nap ragyog le a földre”; rég nem látott kedves arcok jelentek meg ezen az ünnepen. Újra bizalommal tölt el bennünket, hogy érdemes, hogy mindent meg kell tenni a közösségért.

Hagyományainkhoz híven gyerekfoglalkozással indul a nap. Ügyes kis kezek varrogattak, a fiúk örmény kolostort építettek, ragasztottak papírból. A megéhezett kis kézműveseknek jutott gata, túrós papucs. És jutalomként gránátalmát is vihettek haza -, a legörményebb jelképünket.

Nem hagyhatom említés nélkül: míg a kicsik a kézműves foglalkozáson *Balogh Réka* és *Fleischer Judit* segítségével szorgoskodtak, addig a már nagylánynak számító *Sinka Sára* és *Szongoth János* úr (a Semiramis örmény Babkavézó tulajdonosa) a templom udvarát separték fel, az őszi levelektől megtisztítva a bejáratot. Nagyfokú jóérzésről tettek tanúságot.

A belépő résztvevők mindenikét lázmérrővel ellenőriztük, és hál' Istennek nem

volt lázas beteg köztünk! A templomba lépés előtt kézfertőtlenítés, bent is mindenki maszkot viselt.

A templom ismét megtelt. Sajnos az ünnepélyességet és imáinkat emelő tömjénfüst ezúttal elmaradt. Kár. Legnagyobb plébániai ünnep a templombúcsú! (Kinek kellene erre odafigyelnie?) *Fülöp Ákos* plébániai kormányzó úr mély gondolatokat fűzött e vasárnapi evangéliumhoz, és az ünnep védőszentjét is tanításába emelte.

„*Beatae Mariae de mercede redemptionis captivorum*” nevezték meg először a lovagkorban a Szent Istenszülőt a Mercedariusok. A keresztény rabok kiszabadítására *Nagyboldogasszony* nevével 1223-ban lovagrend alakult, melyet 1235-ben a pápa is jóvá hagyott. Kegyetlen török hódítá-

A gyerekek templomot is készíthettek

Készül a pompás grill ebéd

sok, az ellenük vívott honvédő háborúk tették szükségessé a lovagrend működését, foglyok kicserélését. Európa *Fogyó kiváltó Boldogasszonyhoz* könyörgött. A törökök váltságdíjért adták-vették a keresztényeket. A háborúkkal sújtott örmény katolikusok minden történelmi időben megőrizték *Fogyó kiváltó Boldogasszony* tiszteletét. A Kárpát-medencei diaszpóra magyarörményei Trianon után a Csonka-Magyarországon keresve otthont, az új budapesti templomban illő pártfogóra találtak. A II. Világháború után is sok családban minden este imádkoztak a fogoly, vagy malenkij robotra hurcolt édesapáikért.

Napjaink keresztényüldözését nem lehet tagadni. A mai misszionáriusok sokat tesznek az iszlám állam foglyainak kiszabadításáért. A XXI. század szörnyűségei, az örmények elleni támadások imára sarkalnak minket is Magyarországra egyetlen *Fogyó kiváltó Boldogasszony* tiszteletére szentelt templomunkban.

Ezen a Búcsú-szentmisén is majd-mindenki áldozott. És bizony csak fél ostya jutott. Isten adja, hogy mindig ilyen sokan legyünk.

A TARKA NAP folytatása a közös ebéd, grillezés, amelynek utolérhetetlen a hangulata. Malomkeréknyi házi kenyeret áldott meg *Ákos atya* az étkezés előtt, előimádkozott és megáldotta közösségünk mindennapi kenyerét. A Nap sült, az emberek udvariasak, boldogok voltak. Valódi Agapé. No és örmény ízek, az *Issekutz Sarolta*-féle finom fokhagymás örmény szószsal. Kimondhatatlan szeretetben és békeességben volt részünk. Mindenki talált magának helyet. A két kis *Halmi – Hajkus* iker gyönyörűen falatozott az ikerkocsiban.

A kávé sem hiányzott *Szongoth János* jóvoltából, a püspökkenyér is elfogyott, *Nuridsány Mimi* finom rétesének morzsája sem maradt.

Mártonffy Miklós zeneszerző, zongorista „rég motoros” és nélkülözhetetlen a szalon remek hangulatához. Ujjai futottak a zongora billentyűkön, visszaidézték a régi idők, a „*Jereváni lányok*”, sanzónok világát. Végül az Erdélyi örmény himnuszot együtt énekeltek.

A délután folyamán bemutatkozott az **Erdélyi Örmény Kulturális Központ** csapata. Az Erdélyi Örmény Gyökerek Füzetek nyáron megjelent számához igazodva mesélték el terveiket. Nem anonim társaság, neveik hallatán sokan tudják, mit „tettek le az asztalra”.

Fabók Dávid figyelmes érzékeny vezető, bőséges vezetői gyakorlattal. Megfontolt szavai felelősségről szólnak, a múlt átadásának és élő jövő alakításának korszerű módzatairól. Az internetes bázis nélkülözhetetlen. Keress rá: www.eokk.hu és még többet megtudhatsz magadról.

Balogh Réka arcualattervező, már sok munkája ott van a könyvespolcunkon, Szórolapok, meghívók, plakátok, kiállítási anyagok, mind magas fokú szakmai hozzáértését igazolják. Bizony itt az ideje, hogy digitális gyűjteményben hozzáférhetővé válják az erdélyi örmények féltett öröksége. Az **Örmény Arcok** projekt sikeréhez mindannyian hozzáadhatunk egy arcot, felejthetetlen örmény szemeket.

Dávid Márton Áron a kamera mögött áll, szigorú objektív látásmóddal dokumentálja a közösség életét a XXI. században. Hogy miben áll az örmény identitástudat? Biztosan örmény az, akinek már négy

gyereke van!!!! És Dávid Márton Áronék-nak annyi van!

Várady Mária kultúráért felelős vezető, aki sok sikeres rendezvény szervezésével, előadással öregbítette az örmények jó-hírét mind itthon, mind külföldön. Kell is ennyi tapasztalat a következő évek nagyszabású terveinek megvalósításához. A Tarka Nap szervezője, az egész napos rendezvény moderátora, háziasszonya mindenkire és mindenre figyelt.

A felnőttek programja méltó volt az ünnephez. Zsigmond Benedek armenológus, az ELTE oktatója, kiváló megjelenítő készséggel magyarázta el számunkra templomunk oltárképének jelképeit. A Szent Istenszülő mindannyiunk Édesanyja, azaz MAJR, és minden betű, akár a gyermek Jézus glóriájában jelzett betűk mind szakrális jelentésűek. Az előadás megtalálható az EÖKK honlapján és YouTube csatornáján.

Zsigmond Benedek előadást tart

Az Erdélyi Örmény Diaszpóra Aniból származik. Tudjuk, hogyan és milyen úton érkeztek a fővárosból, Aniból Erdélybe, a Kárpát-medencébe, mai hazánkba. Egyértelmű, hogy Ani főváros romként ma is álló ezer éves hatalmas Szent Apostolok temploma, egyaránt jelképe és bizonyítéka a fényes múltnak. Így kapott helyet a főoltár balján. A főoltár jobbára az örmény keresztények legdrágább kincsének őrizője: Gehard kolostor ábrázolása került. Mi ez a kincs? Annak a lándzsának a hegye, mely Krisztus szent oldalát megnyitotta: „...az egyik katona oldalába döfte a lándzsáját. Nyomban vér és víz folyt belőle”. (János evangéliuma) A lándzsát sokáig Gehard (lándzsa) kolostorban őrizték, ma Ecsmiadzin egyházi kincstárának legdrágább kincse.

Közben azt is megtudhattuk, hogy milyen az örmény észjárás. Mind a mai napig, ha valakit arról kérdeznek, „hovavalósi?” – a válasz előtt az illető átgondolja, hogy a kérdező mit ismerhet a legjobban, és azt a választ adja. Így világhossá vált, hogy mi Aniból jöttünk. Ha valaki Lengyelországból jött, nem azt mondják rá, hogy örmény, hanem lengyel. És Moldován Stefánia sem román, hanem örmény, a Tö-

rök nevűek pedig törökországi örmények.

Trianon 100. Nem, nem, soha ... írta a 17 éves József Attila. Varga Tamás színművész hiteles, bensőséges és visszafogott előadásában hallottuk a kommunisták által eltítkolt verset. Az oláh még oláh benne, és nem román. Negyven év agymosás után a nemzetünket, sorsunkat mélyen érintő kérdések nem tűnhetnek el. Jöhet az internacionalista bal-liberális nihilista nyomás, az ország-rablás, nemzetcsönkítés -, fájdalomra újra és újra beléhasít minden új nemzedék tudatába. 1933-ban írja dr. Papp Bogdán *Az örmény, ami volt és ami lett* című írásában: „Címül ezt is írhatjuk: *Sorstragédia, melyet a szamosújvári örménység átélt s amelyben tizen-négy évi pokoli harc után el is vérzett. Az egykor virágzó jólét után jött az elbukás. Szamosújvár csendessé lett.*” Mi mindent kellett és kell!! elviselniük nemzetársainknak az idegen hódító elnyomás miatt. „Megdermedt a kereskedelmi élet. Virágzó örmény közvetítő és termelő telepek semmisülnek meg. A Bárány-, László-, Papp családok sorsát pecsételi meg az idő. Majdnem tízezer kat. hold területű földbirtokot sajátítottak ki e családoktól. Kisajátítottak legelőterületeket, dacára, hogy ezek védelmét a törvény bizonyos mértékben biztosította, s az örmény nemzetség fel sem ocsúdíthatott, pár hónap alatt mintagazdaságok cseréltek gazdát. Fel kellett oszlatni ménest, marhagulyát, el kellett kótyavetyélni mangalica-fajta nyúlserítés csordákat...” Szörnyűségek az első világháború után.

És Juhász Gyula *Trianon* című felkavaró verse Várady Mária színművésznő lázító, számon-kérő tolmácsolásában, érintettként (Nagybánya szülötte), igazság és esztétikum kettősségével hatott. Elindította a közösség visszaemlékezéseit – Kolozsvárról, Nagybányáról, Besztercéről, Marosvásár-

helyről-, tanúsítva, hogy mi magyarörmények átmeneti állapotnak tekintettük a román hódítást, fel nem esküdtünk a román királyra. Nekünk Erdély volt és nem Románia a szülőföldünk. Mi, kései utódok az ötvenes évek után ért további atrocitásokról, jobb esetben a szétszakított családok utáni vágyakozásokról számolhattunk be. Dávid Márton Áron hűségesen rögzítette a közönség vallomását.

Búcsúzásképp *Sinka Dani* végre a zongorához ülhetett, és övé lett a hangok birodalma. Belső ritmusok, futamok, diszsonanciák és harmóniák, szélsőséges hangközök... Improvizáció, a XXI. század életérzése. Kedves produkció, kár lett volna kihagyni.

Mindent összegezve, az öt évvel ezelőtt elindított Tarka Nap újabb élménnyel gazdagította közösségünket. Nem feledkezhetünk meg arról, hogy megálmodója dr. Issekutz Sarolta Fogolykiváltó Boldogasszony ünnepére igazi tartalmas, kegyelemben és békében töltött együttlétet gondolt ki - mint ismeretes -, minőségben gazdag magyarörményeink részére.

Mindenkinek köszönjük, hogy eljött és támogatta a találkozót. Aki nem jött el, az sajnálhatja! Isten legyen velünk, hogy jövőre újra megrendezhessük.

Mártonffy Miklós zongorajátékát élvezhettük